

Družbena samozaščita v samoupravnih aktih

Ceprav je preteklo že dobro leto od sprejetja nove zvezne in republiške ustave, je mnogim še vedno pomanjkljivo razjasnjeno vprašanje družbene samozaščite, ki jo je treba uresničevati kot pravico in dolžnost občanov v organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, družbenopolitičnih in drugih družbenih organizacijah, društvi in družbenopolitičnih skupnostih.

Komisija za samoupravne akte organizacij združenega dela skupščine občine Ljubljana Center, katere ena temeljnih nalog je pregledovanje samoupravnih aktov delovnih organizacij ter zavzemanje stališč o vprašanih, ki se pojavljajo ob tem, pri svojem delu ugotavlja, da je poglavje o družbeni samozaščiti v statutih organizacij združenega dela še vedno zelo pomanjkljivo obdelano, veliko število samoupravnih aktov pa teh določil ne vsebuje.

Komisija ugotavlja, da je eden glavnih vzrokov, da je potrebno večino organizacij opozarjati, naj dopolnijo statute s poglavjem o družbeni samozaščiti, nepoznavanje virov, ki opredeljuje to pomembno določilo, katerega temelj je izražen v določilih nove ustave.

Ustava SRS v svojem VIII. poglavju opredeljuje vprašanja družbene samozaščite v členu od 310 do 313.

Varstvo samoupravnih pravic človeka in občana v združenem delu in drugih področjih ter drugih pravic je v družbenem razvoju kot družbena samozaščita pravica in dolžnost občanov, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnostih.

ga dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih.

Tudi statut občine Ljubljana Center opredeljuje v IV. poglavju družbeno samozaščito kot izredno pomembno določilo v družbenem razvoju. Občinska skupščina in njeni organi v okviru svojih pravic in dolžnosti zagotavljajo pogoje za razvoj in uveljavljanje učinkovite in organizirane družbene samozaščite vrednot, ki so skupnega pomena za delovne ljudi in občane, njihove samoupravne organizacije in skupnosti (65. člen).

Pravice in dolžnosti o družbeni samozaščiti se določijo v splošnih aktih organizacij združenega dela, ki so dolžne s svojimi splošnimi akti predvideti vsebino in način organiziranja ter izvajanja samozaščite.

Napačno bi bilo misliti, da družbena samozaščita urejuje samo vprašanja varnosti pri delu ali preprečevanje sovražne dejavnosti in drugih škodljivih pojavov, čeprav so to vsekakor pomembni dejavniki v sklopu družbene samozaščite. Družbena samozaščita je širše področje, ki zajema zlasti:

- zaščito človeka in njegovega premoženja,
- zaščito svobodnega družbenega dela,
- ukrepe za primer požarnih in elementarnih nezgod,
- zaščito pred sovražno aktivnostjo,
- hranjene dokumentov in tajnih podatkov,
- vire sredstev in financiranja samozaščite,
- pravice in dolžnosti vseh in tudi splošna odgovornost za

priprave in izvajanje ukrepov družbene samozaščite,

— organiziranje organov samoupravne delavske kontrole in

— organiziranje in razvijanje zaščite v prometu.

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

Je naša posebno mesto v določilih o družbeni samozaščiti in v novi ustavi zaradi izredne pomembnosti pri uresničevanju in varstvu samoupravnih pravic.

Organ delavske kontrole nadzira izvajanje statuta in drugih samoupravnih aktov organizacije ter samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, izvajanje sklepov delavcev, organov upravljanja ter izvršilnih in poslovnih organov organizacij in skladnost teh aktov in sklepov s samoupravnimi pravicami, dolžnostmi in interesi delavcev... (Ust. SRS čl. 132).

Zaradi takšne opredelitve vloge in pomena samoupravne delavske kontrole v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela je v veliki meri odvisno izvajanje določil o družbeni samozaščiti v delovnih organizacijah od tega organa.

Zato je pri sestavi splošnih aktov potrebno še posvetiti posebno pozornost ravno določilom o delavski kontroli ter tako zagotoviti uspešno izvajanje določil o družbeni samozaščiti, ki morajo biti ravno tako natančno opredeljena v posebnem poglavju splošnega akta vsake delovne organizacije.

Družbeno škodljivih in negativnih pojavov vsekakor ne bo mogoče zatreti samo s kaznovanjem, marveč predvsem z učinkovitim delovanjem vseh družbenih dejavnikov ter veliko odgovornostjo vsakega posameznika, z doslednim spoštovanjem načela zakonitosti in določil o družbeni samozaščiti.

V pomoč sestavljavcem splošnih aktov organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti v naši občini objavljamo nekaj temeljnih virov, ki vsebujejo določila o družbeni samozaščiti in o načinu uresničevanja le-te v praksi.

ARTUR BOROJE

Zbiranje starega papirja

Pred nedavnim so predstavniki Rdečega križa Slovenije in »Unije — papir servisa« podpisali pogodbo — dogovor o sodelovanju pri akciji zbiranja starega papirja in tekstilnih odpadkov. Akcija bo potekala vse leto, z njo pa bodo pričeli v občini Center. Prva se bo vključila krajevna skupnost Ajdovščina, in sicer 10. februarja, potem pa bodo sledile: Kolodvor (11.), Gradišče (12.), Stara Ljubljana (13.), Prule (14.), Tabor (17.), Poljane (18.), in Vodmat (19. februarja).

V večjih mestih, torej v Ljubljani in Mariboru bo akcija potekala vsaka dva meseca, drugod pa po dvakrat na leto.

Kaj ta akcija pomeni? Gre predvsem za prispevek k stabilizaciji in vključitev v splošno varčevanje, dati industriji surovine, razvijati solidarnost, prispevati k splošnemu dvigu higiene in hkrati z zbranim denar-

jem (Unija bo plačevala RK papir po 0,45 dinarja za kilogram) razvijati solidarnost. Posebej pomembno je tudi to, da se bodo v akciji vključili s prostovoljnimi delom tudi mladi.

Za ponazorilo omenimo le še podatek, da tona starega papirja nadomesti 3,5 kubičnega metra lesa, z doslej zbranim papirjem pa smo lahko že pripravili 665.000 kubičnih lesa in tako obvarovali pred posekom 3.027 hektarjev gozda — naših zelenih pljuč.

Kako bomo torej sodelovali vsi prebivalci? Naše delo ne bo zahtevno. Odvečen, star papir bomo povezali in ga odložili pred vhodna vrata na ulico, od koder ga bodo, tako so se dogovorili — delavci Unije zagotovo odpeljali še isti dan. Pred vsako akcijo bodo dobila vsa gospodinjstva pismo z natančnimi obvestili v naboralnice, prav tako pa bodo pripravili nekaj lepakov in drugih označb.

Obnova ljubljanskega gradu postaja realnost

Sedanje stanje in videz ljubljanskega gradu je potrebno v kar najkrajšem času spremeniti. Od trenutka, ko so grad zapustili njegovi stanovalci, so bila na zunanji zidovih oparvljena minimalna dela. Če želimo zavreti nenehno propadanje, je treba končati z drobtinčarstvom in opraviti dva osnovna posega. Statična konsolidacija in opremljenost objekta z infrastrukturo sta bistveni točki, brez katerih ni moč nadaljevati dela tako v samem posloju kot v okolici. Urediti je treba vodovod, elektriko in kanalizacijo. Ker tega nikoli v stavbi ni bilo, bo samo delo predstavljalo rešitev mnogih tehničnih ovir radi specifične lokacije gradu na hribu.

Ob tem se postavi vprašanje celotne ureditve grajskega posestva. Radi drsenja na severnem delu, ki ga povzročajo meteorne vode, bo treba čim prej sedanjo vegetacijo zamenjati z nižjimi drevesi in grmičevjem. S tem posegom bomo obvarovali tudi poslopja v stari Ljubljani, ki so neposredno pod hribom že nemalokje ogrožena.

Grajski kompleks mora postati ne le zanimiva turistična točka iz stališča zgodovinske vrednosti, temveč tudi centralna mestna površina. Vzporedno s temi našimi željami se odpirajo tudi nove možnosti za funkcionalno ureditev. Zavedati se je treba, da dosedanji pristopi na grad še vedno niso urejeni. Z izgradnjo moderne ceste smo nedvomno veliko pridobili, ostaja pa odprto vprašanje pešpoti. Projektanti so v svojem načrtu vnesli v ta namen pokriti mehanski eskalator. Ta naj bi povezoval grajsko poslopje s področjem ob Magistratu in bi s svojo funkcionalno postavitvijo vplival na še večji obisk.

Za uspešno sanacijo celotnega kompleksa so predvidene 4 faze. V prvi naj bi uredili

NOVA ČRPALKA — V garažni hiši v Trdinovi ulici je podjetje Petrol odprlo novo bencinsko črpalko. Kljub začetnim težavam, ki so spremljale gradnjo, so jo odprli 10. januarja. To je že četrta bencinska črpalka v občini Center. Črpalka pomeni dopolnitev garažne hiše. Tako so tam parkirni prostori, avto pralnica, mehanična delavnica in bencinska črpalka. Foto: Milan Turel

prostore za gostinske usluge, sanitarije in turistično agencijo. Druga faza predvideva ureditev severozahodnega dela in odprtje še enega obstoječega vhoda skozi kazamete. Tretja in četrta faza predvidevata ureditev skladiščnih prostorov v dvorišču, zgraditev aneksa na jugozahodnem traktu in končno celotno restavracijo objekta.

Dejstva, ki nas vse silijo v rešitev grajskega problema so dosti zgovorna, da jih upoštevamo in s tem naši beli Ljubljani še enkrat polepšamo videz.

IZTOK LIPUŽIČ

Velike možnosti za gradnjo hiš

Občina Vič-Rudnik velja v Ljubljani za »stanovanjsko občino«. Na njenem področju si želi zgraditi lastno hišo zelo veliko število občanov. Možnosti za gradnjo je dovolj v mestnem predelu kot tudi v izvenmestnem območju.

Trenutno je v občini možno zgraditi 6.481 novih stanovanjskih objektov. Od tega je 2521 objektov vezanih na izdelavo zazidalnega načrta, preostalih 3960 pa je spročenih, se pravi, da jih je mogoče že graditi. Poleg stanovanjskih objektov je v izvenmestnem območju možno graditi tudi vikend hiše v Iški vasi in na Rakitni.

V mestu je mogoče zidati povsod, kjer so »skrbine«. Za te je mogoče dobiti ustreznega dovoljenja za gradnjo. Zazidava Dolenjske ceste in okolice bo pripravljena letos. Urediti je treba tudi urbanizem in razmere ob Jurčkovi poti in Jesihovem štradonu. V Črni vasi je možno graditi le, če kmetje prodajo zemljo, prav tako ob Ižanski cesti. Graditi je možno tudi v Trnovem, kjer imajo prednostno pravico bivši lastniki. Tudi pri Vinterici, na Viškem polju, so določene parcele za gradnjo stanovanjskih objektov, v kratkem pa bo mogoče graditi tudi na Dobravi.

Trenutno je najbolj zanimiva stanovanjska gradnja v Murglah, ki so izredno posrečena lokacija v zelenju in miru, čisto ob središču mesta. Nosilec nadaljevalne baze bo še vedno Imos, občina pa se zavzema za to, da bi nekaj objektov gradili zainteresirani v lastni režiji.

